

De Erfgoedmonitor

Home > Indicatoren > Openheid werelderfgoed - Nieuwe Hollandse Waterlinie en Stelling van Amsterdam

Werelderfgoed en openheid - N.H. Waterlinie en Stelling van Amsterdam

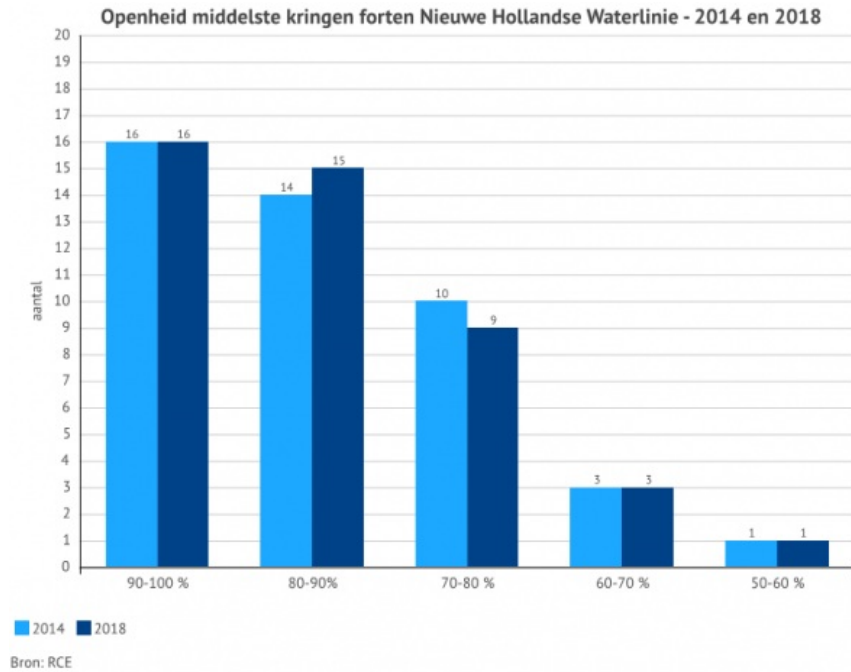
Publicatiedatum: 18 september 2018

De openheid van de middelbare kringen van de forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en die van de Stelling van Amsterdam (SvA) is volgens de meting van 2018 licht verbeterd ten opzichte van die van 2014. 72,5% van de middelbare kringen van de NHW hadden in 2018 een openheid van 80%-100% (was 68,2% in 2014) en 94,8% van die van de SvA (was 92,3% in 2014).

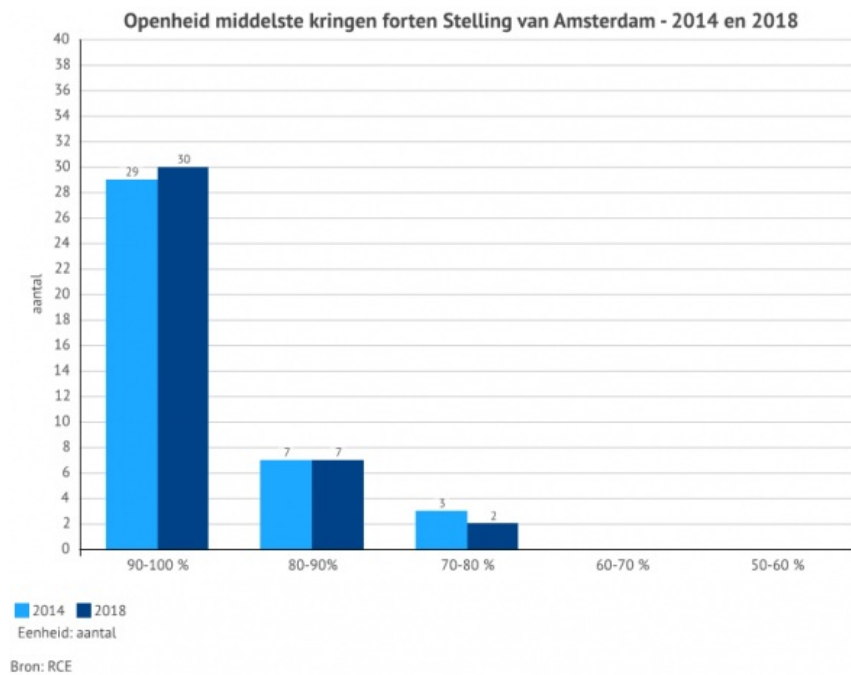
Kaart

% Openheid NHW

% Openheid SvA

Door op de kaart te klikken kan op de verschillende onderdelen van het werelderfgoed worden ingezoomd. In de staafgrafiek onder de tweede en derde tab is de mate van openheid van de middelbare kringen van de 41 forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de 39 forten van de Stelling van Amsterdam in aantal per percentagecategorie weergegeven voor de metingen uit de jaren 2014 en 2018.

Verboden kringen

Openheid rond de forten is één van de kernkwaliteiten van deze beide werelderfgoedgebieden. Tijdens het functioneren van de forten was geen permanente bebouwing en geen hoog opgaande begroeiing binnen de '[verboden kringen](#)' rondom de forten toegestaan. Zonder toestemming van de minister van Oorlog mochten hier geen infrastructurele werken worden aangelegd of worden veranderd. Sinds het intrekken van de beperkingen in 1963 zijn deze kringen meer bebouwd geraakt en is er ook meer opgaand hout verschenen. In 2014 heeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) een nulmeting uitgevoerd op het percentage openheid van deze kringen. In 2018 is een tweede meting uitgevoerd.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie

Dit 19e- en 20e-eeuwse hydrologische en militaire verdedigingssysteem bestaat uit inundatiegebieden, een zone met verdedigingswerken als forten, batterijen, lunetten, betonnen mitrailleurkazematten en groepsschuilplaatsen, voormalige schootsvelden (visueel open) en verboden kringen. De waterlinie ligt ten oosten en zuiden van de steden van Holland, 85 kilometer lang en 3 tot 5 kilometer breed. Sinds 2011 is de Nieuwe Hollandse Waterlinie opgenomen op de Voorlopige Lijst voor het werelderfgoed.

In 2018 hadden de middelbare kringen van 16 forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie een openheid van 90% of meer, evenveel als in de meting van 2014. Van 15 forten had de middelbare kring in 2018 een openheid van 80% tot 90%, in 2014 waren dit er 14. De middelbare kringen van 9 forten hadden een openheid tussen de 70% en 80% (10 in 2014).

Stelling van Amsterdam

De stelling van Amsterdam is een 135 kilometer lange verdedigingslinie ter verdediging van Amsterdam bij een buitenlandse aanval. De stelling is gebouwd tussen 1880 en 1920 en bestaat uit forten en batterijen. Het gebied buiten de stelling kon in tijden van gevaar onder water worden gezet met een verfijnd systeem van sluizen, dammen en andere waterbouwkundige voorzieningen. De Stelling van Amsterdam is werelderfgoed sinds 1996.

In 2018 hadden de middelbare kringen van 30 forten van de Stelling van Amsterdam een openheid van 90% of meer, 1 meer dan in de 0-meting van 2014 (29). 7 forten hadden in 2018 een middelbare kring met een openheid van 80% tot 90% (gelijk aan 2014) en 2 van 70% tot 80% (1 minder dan in 2014).

Bronnen:

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) - kaartanalyse.

1 januari 2014 en 1 januari
2018

Meetfrequentie: 4-jaarlijks

Verantwoording:

Het percentage openheid is berekend aan de hand van het percentage overbouwning en/of opgaand hout binnen de vrije schootsvelden van de kleine (0-300 meter) en middelbare (300-600 meter) kringen, op basis van kaartanalyse (Top10NL-2013). De grote kring (600 – 1000 meter) is vanwege de moeilijk te definiëren criteria niet in de berekeningen meegenomen.

TOP10NL is het digitale topografische basisbestand binnen de Basisregistratie Topografie (BRT) van het Kadaster. TOP10NL is landsdekkend en kan worden geraadpleegd op schaalniveaus tussen 1:5.000 en 1:25.000. TOP10NL is ontstaan vanuit luchtfoto's, veldopnamen en informatie uit externe bestanden en is opgebouwd uit verschillende topografische elementen:

wegdeel;

spoorbaanddeel;

waterdeel;

gebouw;

terrein;

inrichtingselement;

reliëf;

registratief gebied;

geografisch gebied;

functioneel gebied.

Het Kadaster houdt het bestand actueel door interpretatie van digitaal beeldmateriaal en gegevens uit externe bronnen.

De kringen volgen de begrenzingen van de forten. In de analyse van de openheid binnen de eerste en tweede kringen is bij de stelling van Amsterdam 360° rondom de forten gemeten.

Voor de analyse van de Nieuwe Hollandse Waterlinie is niet 360° rondom de forten gemeten maar veelal 190° vanwege de dijklinie in het westen. De verboden kringen liggen oostelijk van de hoofdverdedigingslijn (linie dijk). De schootsvelden zijn ruimtelijk gedefinieerd in de atlas NHW. Ook hier volgen de kringen de begrenzingen van de forten.

De nulmeting is niet te vergelijken met de situatie ten tijde van de aanwijzing. Hierdoor geven de percentages een beeld van de mate van bebouwing van de kringen in 2013 en 2018. Het streven is om in de komende jaren vervolgmetingen te doen zodat de ontwikkeling van deze gebieden in beeld kan worden gebracht.

Bezoek ook de pagina [Openheid werelderfgoed](#) voor meer informatie over dit onderwerp.